

Hummelo in Dorpsplan Hummelo 2010-2020 beweging

Inhoud

5 **Voorwoord**

7 **Inleiding**

9 **Hummelo en haar bewoners door de eeuwen heen**

Thema 1

15 **Herinrichting van het dorp Hummelo**

Thema 2

19 **Wonen in Hummelo**

Thema 3

25 **Veiligheid**

Thema 4

29 **Voorzieningen en cultuur**

Thema 5

33 **Bedrijvigheid**

Thema 6

39 **Natuur en landschap**

44 **Colofon**

Voorwoord

Met gepaste trots biedt de dorpswerkgroep Hummelo van de Dorpsraad Drempt, Hummelo & Keppel u hierbij het Dorpsplan 2010-2020 aan. Opgesteld door en voor de bewoners van Hummelo. Een visie op de ontwikkeling van Hummelo in de komende tien tot vijftien jaar, met als centraal doel 'De leefbaarheid van het dorp'. Rond de vijftien vrijwilligers hebben aan het conceptplan meegewerkt. Vanaf het begin was de motivatie om mee te denken over de toekomst van het dorp groot. Er is een zeer actieve dorpswerkgroep opgericht met dorpelingen die allemaal aan de door hen gekozen thema's hebben gewerkt. Het verwerken van de gegevens die we tijdens de bewonersbijeenkomst verkregen, was een flink karwei. Dat geldt ook voor het opzetten van de ondernemersenquête en het verwerken van de daaruit verkregen gegevens. Ook in het verkrijgen van informatie van instanties en overheden ging veel tijd zitten. Tijdens de werkgroepvergaderingen ging het er af en toe stevig aan toe en werd er flink gediscussieerd. Het proces is enkele keren bijgesteld omdat we door de tijd werden ingehaald of op verkeerd spoor dreigden te geraken. Een woord van dank aan de twee begeleiders van de Vereniging Kleine Kernen, Gelderland, die zelf ook vrijwilliger zijn, is hier zeker op zijn plaats. Dankzij

deze procesbegeleiders is alles in goede banen geleid. Ruim 140 inwoners van Hummelo hebben hun mening laten horen. Mede dank zij hun inbreng is er een plan voor het dorp gekomen.

De dorpswerkgroep meent met deze visie een goede stap te hebben gezet in haar streven om stevige lijnen uit te zetten naar de toekomst voor een leefbaar Hummelo, waardoor er duidelijk prioriteiten kunnen worden gesteld bij besluiten door de overheden. Nu is het de beurt aan de uitwerkgroepen, die na afstemming met de inwoners concrete plannen kunnen neerleggen voor verwezenlijking op onderdelen. Als u interesse hebt en wilt meedenken, meldt u dan aan bij de werkgroep.

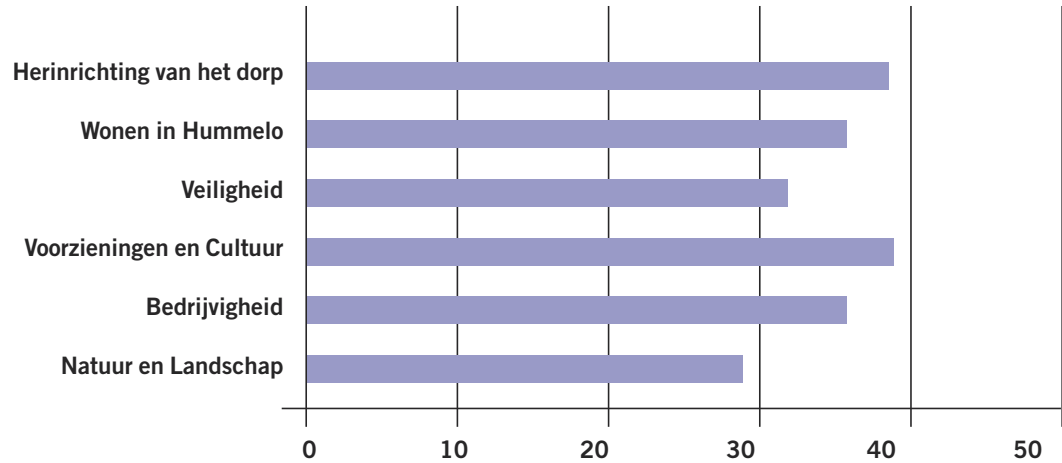
Namens de dorpswerkgroep Hummelo wens ik een ieder veel leesplezier. Mocht u vragen hebben, spreek dan een van de werkgroepleden aan. Deze zal zeker bereid zijn uw op- en/of aanmerkingen aandacht te geven.

Theo Lucassen,
voorzitter dorpswerkgroep Hummelo

‘Vlak buiten het dorp loopt nog een belangrijke en oeroude onverharde weg’

Inleiding

November 2008 nodigt de Dorpsraad Drempt, Hummelo & Keppel de inwoners van Hummelo uit om mee te denken over de toekomst en leefbaarheid van het dorp. De ‘Hummelsen’ reageren massaal op de uitnodiging om mee te doen. Er worden 43 onderwerpen benoemd die samen 283 reacties oproepen. Deze reacties zijn verdeeld in zes thema’s: herinrichting van het dorp, wonen in Hummelo, veiligheid, voorzieningen en cultuur, bedrijvigheid en natuur en landschap. Op basis van de reacties heeft ieder thema een prioriteit gekregen. In de bovenstaande tabel zijn de thema’s en prioriteiten voor u op een rij gezet.

Na afloop van de bijeenkomst in de Gouden Karper begon de dorpswerkgroep Hummelo aan het uitwerken van de reacties tot een Dorpsplan. Daarvoor riep de dorpswerkgroep vijf werkgroepen in het leven. Deze groepen concentreerden zich op de afzonderlijke thema’s en werkten die vervolgens uit. Op 11 mei 2010 hebben de inwoners van Hummelo op de inloopavond in Het Wissel hun visie gegeven op het concept Dorpsplan.

In dit Dorpsplan leest u de bevindingen en de aanbevelingen van de werkgroepen. Deze bevindingen zijn de resultante van een indrukwekkende reeks besprekingen met en raadplegingen van deskundigen, belangengroepen en politici; voor bepaalde thema’s is zelfs

gewerkt met enquêtes.

Het Dorpsplan is geschreven door inwoners van Hummelo voor allen die zich bezig houden met de belangen van ons dorp. De dorpsbewoners zijn ervaringsdeskundigen: zij kennen hun dorp het best, wat overigens nog niet wil zeggen dat elke dorpsbewoner ook meteen een passende oplossing voorhanden heeft voor de knel- en vraagpunten die zich in elke levende gemeenschap voordoen. Daarvoor is soms de dorpsgemeenschap zelf aan zet en in bepaalde gevallen de politiek. Tot voor kort was die politiek direct gekoppeld aan de kleine gemeente Hummelo & Keppel en vonden democratische processen vrijwel op de huid van de inwoners plaats. Na de gemeentelijke herindeling (2005) zijn deze processen afstandelijker georganiseerd en is de afstand tot de burgers groter dan voorheen.

De Dorpsraad Drempt, Hummelo & Keppel is een instrument om de belangen van (in dit geval) Hummelo voor het voetlicht te brengen. Dit Dorpsplan bevat voldoende materiaal om richting te geven aan de belangenbehartiging van de inwoners van Hummelo in de grote en uitgestrekte gemeente Bronckhorst.

Het Dorpsplan is gebaseerd op de bevindingen van de werkgroepen die aan de slag zijn gegaan met het uitwerken van de zes hoofdthema’s. De eindrapportages van deze werkgroepen zijn integraal opgenomen in het plan. Er is een compact notenapparaat opgenomen, zie hiervoor de bijlagen.

Hummelo en haar bewoners door de eeuwen heen

Hummelo, 1951, gezien vanuit de lucht.

Hummelo is een klein maar vitaal dorp met ongeveer 1600 inwoners. Het kent een intensief, bloeiend en gevarieerd verenigingsleven onder andere rond muziek (korps De Eendracht en zangkoor Zanglust) en toneel. Heel wat oude tradities worden in ere gehouden. De feesten en gebruiken die hiermee samenhangen worden uitbundig gevierd en nageleefd, onder andere tijdens de Hummelse Kermis (het volks- of oogstfeest in september) en de Oranjefeesten. Ook de schietverenigingen kennen een lange geschiedenis. Hummelo heeft daarnaast een bloeiende toneelcultuur, die vrijwel jaarlijks garant staat voor aansprekende voorstellingen. De dorpsgemeenschap laat massaal blijken dat zij deze activiteiten bijzonder waardeert.

Markante gebouwen en accomodaties

In het centrum van Hummelo staat de karakteristieke kerk die wordt gebruikt door de kerkgemeenschap van Hummelo (PKN). Aan de oostkant van het dorp ligt een rustieke begraafplaats met enkele oorlogsgraven van de Commonwealth War Graves Commission. Veel voorzieningen worden gedeeld met de dorpen die van 1818 tot 2005 deel uitmaakten van de voormalige gemeente Hummelo & Keppel.

Dorpsplan voor Hummelo

Hummelo kent twee zorginstellingen: een voor ouderen (zorgcentrum Hyndendael, onderdeel van Markenheem) en een voor mensen met een verstandelijke en lichamelijke beperking (Zandewierde, onderdeel van ZOIJN). De huisartspraktijk, die langer dan een eeuw in Hummelo functioneerde, is recentelijk van Hummelo verhuisd naar het gezondheidscentrum in het voormalige gemeentehuis in Hoog-Keppel.

Sportvelden en sportaccommodaties (sporthal en zwembaden) zijn te vinden in respectievelijk Drempt en Hoog-Keppel. In Drempt staat een dorpshuis dat oorspronkelijk is bedoeld voor de inwoners van de voormalige gemeente Hummelo & Keppel. Hummelo heeft een splinternieuwe basisschool (De Woordhof, gerealiseerd in 2009), een trapveldje, een supermarkt, horecavoorzieningen en een aantal kleine en grotere bedrijven.

Geschiedenis van eeuwen

Meer dan duizend jaar geleden, in het jaar 838, wordt Hummelo voor het eerst genoemd in een akte¹. De herkomst van de naam Hummelo is niet helemaal duidelijk, er zijn meerdere verklaringen voor te vinden². De eerste bewoners zullen zijn neergestreken op het rivierduin waarop Hummelo is gebouwd. Het dorp kent

een oorspronkelijke lintbebouwing langs twee doorsnijdende wegen: de verbinding richting de rivier de Oude IJssel en de verbinding tussen Zutphen en Doetinchem. De noord-zuid verbinding en de oost-west verbinding kruisen elkaar sinds eeuwen in het hart van het dorp bij De Gouden Karper. Vlak buiten het dorp loopt nog een belangrijke en oeroude onverharde weg. Dat is de Hessenweg, die samen met andere Hessenwegen ooit de verbindingslijn is geweest tussen Hessen in het huidige Duitsland en de rijke Hollanden.

Markant en typisch voor Hummelo

Van oudsher is Hummelo een dorp met een sterk agrarisch karakter in een feodale omgeving. In het landschap is dat terug te zien. Er is een prachtig landgoed (Enghuizen) dat helaas zwaar in verval is geraakt. De bloei van het landgoed ligt vooral halverwege de 19de eeuw. De animator van de opkomst en bloei van Enghuizen is H.J.C.J. baron van Heeckeren. Hij maakte als officier deel uit van het Franse Grande Armée dat onder leiding van Napoleon Rusland binnenviel (1812/1813). Samen met 600.000 militairen uit alle windstreken van Europa stormde de baron Rusland binnen. In de jaren 1813/1814 is hij één van de 40.000 militairen die dit debacle in Rusland overleeft, wat op zich al een wonder mag heten³. Na terugkeer in Nederland laat hij samen met zijn echtgenote het oude kasteel Enghuizen in Hummelo afbreken en verrijst er een nieuw kasteel in Italiaanse palazzo-stijl. Als het kasteel klaar is, start de baron met de ontginning van natte gronden in Hummelo. Iedere nieuwe boerderij die wordt gerealiseerd krijgt de naam van een Napoleontische veldslag waarbij de baron betrokken is geweest. Zij markeren nu nog het landschap in Hummelo met duistere namen als Jena, Maloi Jaroslawitz, Beresina.

Na de Tweede Wereldoorlog wordt de grip van het grootgrondbezit op de economische ontwikkeling van de agrarische sector gaandeweg minder groot⁴. Het kasteel wordt aan het einde van de Tweede Wereldoorlog getroffen door een bombardement van de RAF, brandt vlak na de oorlog voor een deel af en wordt vervolgens helemaal afgebroken.

Economische ontwikkelingen

In het dorp vinden belangrijke economische ontwikkelingen plaats aan het einde van de 19de en het begin

van de 20ste eeuw. De landbouwcoöperatie (VLC Hummelo & Keppel) wordt opgericht en de aanleg van smalspoorverbindingen wordt ter hand genomen als vervolg op de eerdere aanleg van de (verharde) Hummelo-Enschedese Kunstweg (1859). Het typische kenmerk van de lintbebouwing verdwijnt langzamerhand door de komst van nieuwbouwwijken. Hummelo is een tijdlang, na de aanleg van het oostelijke tracé van de rondweg om Hummelo, een groeikern. De aanleg van het tweede tracé laat daarna op zich wachten. In 2009 neemt het provinciaal bestuur het besluit om dit oostelijke tracé door te trekken via een westelijke variant.

Na 1970 treffen de schaalvergrotingen in de landbouw ook het dorp Hummelo: veel kleine bedrijven verdwijnen en een belangrijke werkgever (de landbouwcoöperatie) verdwijnt via fusies naar Doetinchem (ABC) en later naar Lochem (ForFarmers). In 1980 wordt het coöperatiecomplex met de maalderij en vrachtwagenwerkplaats aan de Dorpsstraat in Hummelo groten-deels gesloopt.

Het innovatieve bedrijf Keppel Kunststoffen BV verdwijnt vanwege deze sloop in 1980 uit Hummelo naar Doetinchem en is daar tot op heden nog steeds succesvol.

Eind jaren zeventig vestigt het van oorsprong als wegenbouwer begonnen bedrijf Verhoeve & Faber zich met haar hoofdkantoor in het dorp Hummelo. Groot is de schrik in 2009 als het bericht naar buiten komt dat het bedrijf via een fusie haar kantoor in Hummelo op termijn zal gaan afstoten.

Nog een succesvol bedrijf vertrekt uit Hummelo naar Drempt: Coffee Fresh Westhoff. Het pand aan de Dorpsstraat biedt onvoldoende uitbreidingsmogelijkheden voor personeel en logistiek. Aan de Rijksweg in Drempt wordt rond de millenniumwisseling een nieuw gebouw betrokken.

Wereldberoemd in Hummelo

In de geschiedenis van Hummelo komen inwoners en gebeurtenissen voor die je niet in elk dorp vindt. Zo staat Hummelo af en toe in de schijnwerpers. Landelijk bekende inwoners zijn Ben Jolink (voorman van de rockband Normaal) en zijn zoon Gijs (eveneens rocker in de band Jovink en de Voederbietels en ondernemer).

Het Zwarte Cross-evenement (goed voor 148.000 bezoekers in 2010) wordt in 1997 voor het eerst aan de Broekstraat in Hummelo georganiseerd. Inmiddels is

Klaas Jan Huntelaar en Bennie Jolink proosten op het Normaal jubileumconcert op 28 september 2010, foto Harold Pelgrom

het driedaagse festijn, wegens het jaarlijks groeiende aantal deelnemers, verhuisd naar Lichtenvoorde. Elk jaar wordt dit evenement door tientallen vrijwilligers ondersteund, waaronder een grote groep jongeren uit Hummelo en Keppel.

Klaas Jan Huntelaar is een prof-voetballer die internationaal furore maakt. Hij is geboren in Drempt en brengt een groot deel van zijn jeugd door in Hummelo. Hij speelt in Nederland, Spanje, Italië en Duitsland bij diverse Europese topclubs.

Een markant punt in Hummelo is hotel restaurant De Gouden Karper, gelegen in het centrum van het dorp. Het bedrijf geniet nationale en zelfs internationale bekendheid. Met de kenmerken van gastvrijheid, een prima en vooral de royale keuken. De nationale bekendheid dateert van ruim voor de Tweede Wereldoorlog en de reputatie staat, dankzij de inspanningen van inmiddels vier familiegeneraties (Remmelink, Wentink, Van Zadelhoff en De van der Schuerens), nog fier overeind.

Een opvallend punt in het centrum van het dorp is de protestantse kerk. De oudste schriftelijke vermelding

dateert uit 1328. In 1826 is dit kerkje zo bouwvallig dat het in 1839 door een nieuw bouwwerk wordt vervangen.

Piet en Anja Oudolf hebben aan de Broekstraat in Hummelo een internationaal gerenommeerde kwekerij van bijzondere planten, die unieke concepten voor tuinarchitectuur ontwikkelt en over de hele wereld tuinen, landschappen en parken inricht, zoals Battery Park en de Gardens in New York.

Maar ook andere meer of minder bekende personen zetten Hummelo op hun manier op de kaart. Dr. Westerbeek van Eerten is de arts-wetenschapper, die over Hummelo en zijn bewoners een indrukwekkend boek heeft geschreven⁵.

De voorganger van dr. Westerbeek van Eerten was dr. Kolff, huisarts te Hummelo van 1911 tot 1917. Zijn zoon Pim werd in Leiden geboren, maar het gezin verhuisde in hetzelfde jaar naar Hummelo. Pim Kolff woonde de eerste zes jaren van zijn lange leven in Hummelo en studeerde, net als zijn vader, medicijnen en werd internist. Hij vond in 1943 de kunstmatige nier uit in het ziekenhuis van Kampen. In 1956 vond hij in de USA het

De winkel van Eggink aan de Dorpsstraat in Hummelo omstreeks 1895. In 1924 nam Paul Westhoff de zaak over. Inmiddels is de zaak in Drempt gevestigd.

De dorsmachine van de Coöperatieve Stoomdorschvereniging Hummelo aan het werk.

kunsthart uit. Professor dr. Willem Johan Kolff overleed in 2009 in Newtown Square (Pennsylvania USA). Jaarlijks is er een symposium waarop de Kolffprijs voor innovatieve geneeskunde wordt uitgereikt.

Louis Ferron, winnaar van de Multatuliprijs, de AKO-literatuurprijs en de Constantijn Huygensprijs voor zijn hele oeuvre, publiceerde in 2002 een literaire roman die zich deels afspeelt in Hummelo ⁶.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog verkeerde de later beroemd – dan wel berucht – geworden Nederlands/ Britse MI5 dubbelspion George Blake op jeugdige leeftijd enige tijd op een boerderij in Hummelo ⁷. Blake werd onder meer beroemd vanwege zijn spectaculaire vlucht uit een zwaar bewaakte Engelse gevangenis en ontsnapping naar de toenmalige USSR.

Beschermd dorpsgezicht

De kern Hummelo ontstond in zijn huidige vorm nabij het landgoed Enghuizen als een lint langs de weg Zutphen-Doetinchem. Dit nog altijd herkenbare lint is aangewezen als beschermd dorpsgezicht. In de jaren van het ontstaan van de dorpskern waren er langs de weg naar Laag-Keppel slechts enkele woningen gelegen. Pas later kreeg de bebouwing langs deze weg enige vorm en ontstond een T-structuur die in de loop van de laatste decennia werd opgevuld tot de contouren van de huidige kern van Hummelo. De stedenbouwkundige structuur van Hummelo is helder en nagenoeg symmetrisch. Het oude lint met de kerk en restaurant De Gouden Karper op de kruising Keppelseweg/Dorpsstraat zorgen voor een grote mate van herkenbaarheid. Monumentale panden en oude bomen bepalen het dorpsbeeld.

Noten

1) Het voorkomen van de naam Hummelo in een akte in 828 wordt gemeld door de historicus Stam in zijn boek ‘Kleine Geschiedenis van Hummelo en Keppel’ (Walburgpers, Zutphen, z.j.).

2) idem Stam, ‘Kleine Geschiedenis van Hummelo en Keppel’. De naam Hummelo zou een samenstelling zijn van het Germaanse woord ‘humulan’ (= hop) en ‘lauha’ (= bosje op een hoge zandgrond). Een beboste hoogte dus waar hop groeit. Een grondstof die (later speciaal daartoe gekweekt) in wilde vorm al wordt gebruikt bij de bereiding van bier. Anderen zien er een eigennaam in, gekoppeld aan het woord ‘loo’ (= bos). Backer, in het ‘Verklarend woordenboek van wetenschappelijke plantennamen’ (facs. heruitgave (1936), Veen, Amsterdam, 2000) geeft voor de herkomst van de naam hop het woord ‘humulus’ als een Middeleeuwse latinisering van het Slavische woord ‘chmeli’ dat hop betekent. En nog weer anderen houden het op een combinatie van ‘(h)umidum’ (L) dat vochtige grond betekent, met ‘loo’. Hummelo zou dan een samentrekking kunnen zijn van ‘humidum’ en ‘loo’ (= vochtig bos).

3) In de wereldliteratuur is een monument beschikbaar over deze episode in de geschiedenis van de mensheid: Leo Tolstoj schreef het beroemde boek ‘Oorlog en Vrede’ in de jaren 1865-1867. Veel boerderijnamen in Hummelo komt u bij lezing tegen. Het boek is geschreven vanuit de Russische kant. Het is vaak verfilmd. De BBC maakte in de jaren ’70 een zeer goede televisiebewerking, die nog steeds verkrijgbaar is.

4) Dit proces is o.a. beschreven in een ‘candidaatsleeronderzoek’ van drie Utrechtse studenten onder de titel ‘Feodale Finale: een antropologische verkenning van de nadagen van het feodalisme in Hummelo en Keppel’ (Utrecht, 1977).

5) Dr. B.J.Westerbeek van Eerten, ‘Herinneringen van een Medicijnman’ (Misset, Doetinchem, 1966).

6) Louis Ferron, ‘Het overspelige gras’ (De Bezige Bij, Amsterdam, 2002).

7) George Blake, ‘No other Choice’ (Jonathan Cape, London, 1990). Vertaald in het Nederlands onder de titel ‘Geen andere weg’ (Mets, Amsterdam 1990). Op pagina 65 beschrijft Blake zijn verblijf in Hummelo.

Herinrichting van het dorp Hummelo

Hummelo is anno 2010 een dorp dat in het centrum wordt doorkruist door twee doorgaande verbindingen. Deze situatie is dermate ongewenst dat het provinciaal bestuur heeft besloten om de onvoltooide rondweg aan de zuidzijde van het dorp door te trekken aan de westelijke zijde. Dit plan valt bij een aantal inwoners in goede aarde, maar voor anderen is het een teleurstelling.

In de startbijeenkomst van de Dorpsraad op 4 november 2008 is het onderwerp rondweg daarom bewust uit de gedachtewisseling gehouden om het sentiment tussen voor- en tegenstanders niet te laten domineren in een gezamenlijke vraagstelling naar de toekomst van het dorp. Het is iedereen echter duidelijk dat als er een rondweg komt (ten noorden, zuiden, oosten of westen van Hummelo) deze ingreep gevolgen zal hebben voor de inrichting van het dorp.

Dorpsplein ... of pleinfunctie?

De aanleg van een centraal in het dorp gelegen dorpsplein is een grote wens van de inwoners van Hummelo. Tijdens de startbijeenkomst bleek dat het realiseren van een dorpsplein de hoogste prioriteit heeft. Op dit plein staat de ontmoetingsfunctie cen-

traal. Dit geldt zowel voor de inwoners van het dorp als voor recreanten. Verder moeten er kleinschalige evenementen kunnen worden georganiseerd. Te denken valt aan de mogelijkheid om de volksfeesten (centraal) op het plein te organiseren. Maar ook voor een kerstmarkt, kunstmarkt, antiekmarkt of een openluchtconcert is een plein een goede locatie. Daarnaast geldt dat een plein ook nieuwe functies zal aantrekken. Hierdoor draagt een plein tevens bij aan de versterking van de uitstraling van het dorp.

Tijdens de startavond voor dit dorpsplan waren er nog geen ideeën over de wijze waarop het kerkgebouw bij evenementen betrokken zou kunnen worden. In het vervolg van de acties van de werkgroepen bleek dat ook het kerkbestuur zich beraadt op mogelijke toekomstige functies van het kerkgebouw buiten de erediensten. Door het creëren van een plein in de nabije omgeving van de kerk kan daardoor een 'win-win' situatie ontstaan.

Het woord 'plein' roept een beeld op van een open ruimte die alleen voor voetgangers toegankelijk is. Een dergelijk plein heeft Hummelo op het moment niet. De ruimte voor een dergelijk klassiek plein lijkt er ook niet te zijn. De werkgroep heeft daarom gekeken naar de functies die ze aan het plein wil geven. Het gaat immers vaak om tijdelijke evenementen waar-

voor geen permanent plein hoeft te worden ingericht. De werkgroep is van mening dat de omgeving van de kruising Dorpsstraat / Keppelseweg zich het beste leent voor een pleinfunctie. Het gaat om een locatie die de uitstraling van een plein heeft, maar ook een verkeersfunctie heeft. Bij evenementen kan het verkeer dan worden geweerd; zijn er geen evenementen, dan domineert de verkeersfunctie.

Herinrichting Keppelseweg en Dorpsstraat

De herinrichting van de Keppelseweg en de Dorpsstraat kan niet los worden gezien van de aanleg van een dorpsplein. Een waardig dorpsplein vraagt om gelijkwaardige toegangswegen. De huidige inrichting van de Dorpsstraat en de Keppelseweg is gericht op verkeersdoorstroming. Zodra de rondweg is aangelegd, krijgen deze twee wegen een andere functie en ontstaat een discrepantie tussen de identiteit van deze wegen. Er zal dan sprake zijn van een doorgaande (provinciale) weg en een ontsluitingsroute voor winkels en woonbuurten. Dit heeft ook gevolgen voor de verkeersveiligheid. De inrichting van de Dorpsstraat en de Keppelseweg zal aangepast moeten worden aan deze nieuwe functies. De wegen zullen worden ingericht als 30 km weg. Daarbij zullen veiligheidsmaatregelen genomen moeten worden zodat de sociale en/of recreatieve functie een kans krijgen. Te denken valt aan:

- bloembakken, drempels;
- passende straatverlichting;
- andere inrichting trottoirs en wegen en dergelijke.

Wat de (zeer brede) Keppelseweg betreft geldt, dat hier wellicht meer mogelijkheden zijn voor een andere inrichting (bijvoorbeeld door het planten van bomen in een laan). Tot slot moet bij de herinrichting van deze wegen rekening gehouden worden met de aanwonenden, de parkeermogelijkheden en de bereikbaarheid van de bedrijven. De toegang tot de parkeerplaats en het terras bij het Hart van Hummelo, evenals de inrichting van de parkeerplaats zelf, zijn ook belangrijke aandachtspunten.

Bereikbaarheid van Hummelo

In de startbijeenkomst werd meerdere keren aangegeven dat er een wens is om de doorgaande verbinding met de Zutphenseweg in stand te houden. Geconsta-

teerd moet worden dat zowel de provincie als de gemeente de afsluiting van de Zutphenseweg als voorwaarde hebben gesteld voor de realisering van de rondweg. Voor de bereikbaarheid van het dorp is de afsluiting aan de noordzijde van het dorp een punt van zorg. Daarbij komt dat er plannen bestaan om de Hummelseweg tussen de Jan de Jagerlaan in Laag-Keppel en de nieuwe rotonde nabij De Woordhof aan te merken als eenrichtingsweg.

Dat betekent dat Hummelo niet vanuit de noordzijde, en evenmin vanuit de westzijde (Laag-Keppel) met de auto rechtstreeks te bereiken zal zijn. Hiermee wordt de sociale en historische verbondenheid tussen de dorpen Hoog-Keppel en Laag-Keppel enerzijds en Hummelo anderzijds geweld aangedaan. Maar, erger nog, de verwachting is dat niet alleen basisschool De Woordhof, maar ook de plaatselijke middenstand ernstige nadelige gevolgen gaan ondervinden van deze sterk verminderde bereikbaarheid. Met andere woorden: door de voorgestelde verkeersmaatregelen wordt de leefbaarheid van Hummelo onevenredig zwaar aangetast.

Dit voorstel van de provincie Gelderland is voor de Dorpsraad dan ook onacceptabel. Het heeft voor zowel de middenstand als voor de school in Hummelo te grote en nadelige consequenties. Mensen die vanuit de richting Laag-Keppel komen (nu een afstand van circa 500 meter) moeten straks 3,3 kilometer omrijden. Vooruitlopend op dit Dorpsplan heeft de dorpswerkgroep Hummelo al actie ondernomen; er vindt een briefwisseling plaats tussen de dorpswerkgroep Hummelo en de ondernemersvereniging enerzijds, en provincie Gelderland en gemeente Bronckhorst anderzijds.

De resultaten van de startbijeenkomst op 4 november 2008
Thema 1/ Herinrichting van het dorp Hummelo

	Voorstellen/wensen van de inwoners	Aantal ¹	Prioriteit ²
Dorpsplein	• Aanleg van een centraal gelegen dorpsplein • Voorzieningen zoals bankjes • Plein voor diverse activiteiten voor jong en oud, zowel sportief als cultureel • Aanpassing kruising Dorpsstraat-Keppelseweg verkeersaanpassing door versmalling en/of verfraaiing verbod voor landbouwvoertuigen en zwaar vrachtverkeer	14	15
Zutphenseweg	• Doorgaande weg naar Zutphen openhouden	2	10
Openbaar vervoer	• Verbetering en instandhouding busverbinding (lijn Doetinchem-Zutphen en Doetinchem-Arnhem) • Bereikbaarheid treinstations	8	8
Parkeerplaatsen	• Uitbreiding algemeen • Aanpassing bijvoorbeeld bij Het Wissel, Hyndendael en de Rabobank	5	0
Rondweg	• Geen oost-variant • Geen west-variant • Geen rondweg • Oplossend vermogen voor het verkeersprobleem	5	5
Groen	• Meer groen in de straten • Verbetering van het groenonderhoud	5	0

¹ Aantal aanwezigen dat dit onderwerp steunt

² De hoogte van de prioriteit die gegeven is door de aanwezigen

Dorpsplan voor Hummelo

Wonen in Hummelo

De bewoners van Hummelo geven in november 2008 aan dat het thema Wonen op de vierde plaats staat als het om prioriteiten gaat. En toch heeft de werkgroep Wonen er een zware klus aan als het gaat om de uitwerking van het thema. Dat komt mede omdat de gemeentelijke visie ten aanzien van de ontwikkeling van Hummelo toch niet helemaal strookt met de gevoelens van menig dorpsbewoner. Wonen is een belangrijk thema, maar als er geen bedrijvigheid is en het aantal jonge gezinnen met kinderen vermindert, dan loopt de school uiteindelijk leeg. Als die voorziening er niet meer is, dan vergrijst het dorp. Een vergrijzend dorp met een krimpperspectief: hoe levendig blijft Hummelo dan nog in de toekomst? Wonen heeft dus alles te maken met de andere thema's die in het Dorpsplan worden beschreven.

De structuur van de kern Hummelo

De kwaliteiten van Hummelo bestaan vooral uit de karakteristieke bebouwing in de kern en het fraaie groene landschap rondom het dorp. Dat Hummelo kan worden aangemerkt als kleine kern betekent in dit geval niet dat er geen voorzieningen aanwezig zijn. Integendeel: Hummelo beschikt over een zeer prettig woonmilieu met een voorzieningenpakket dat in de

dagelijkse levensbehoefte voorziet. Er is een supermarkt, een pinautomaat, een ruime (nieuwe) school, een zorgvoorziening en er zijn diverse bedrijven die zich in Hummelo hebben gevestigd. In de kern Hummelo lijkt dan ook nauwelijks sprake te zijn van negatieve kwaliteiten.

Door een tweetal uitbreidingen aan de zuidwestzijde van het lint is de kenmerkende driehoekige vorm van Hummelo ontstaan. Beide uitbreidingen hebben een structuur die karakteristiek is voor de tijd waarin zij werden gerealiseerd. De oostelijke woonvlek is naar binnen gekeerd en biedt weinig logische aanknopingspunten. De westelijke woonvlek keert zich echter naar buiten. De woonstraat die dit gebied omsluit, biedt dan ook de mogelijkheid de bestaande structuur uit te breiden. De oostelijke woonvlek wordt begrensd door de rondweg aan de zuidzijde.

Tijdens de startbijeenkomst van 4 november 2008 heeft een groot aantal Hummeloërs aangegeven dat het wenselijk is dat er in Hummelo betaalbare woningen voor starters, doorstromers en senioren gerealiseerd worden. De onderstaande cijfers geven zicht op het huidige woningaanbod in Hummelo:
- Hummelo heeft ongeveer 1600 inwoners en 655 woningen; op dit moment (augustus 2010) staan 17 woningen te koop variërend in de prijsklasse € 179.000 tot € 1.135.000;

Kerncijfers Hummelo

	Hummelo				Nederland	
	2005	2006	2007	2008	2008	
0 tot 15 jaar	17%	17%	17%	19%	18%	2934000
15 tot 25 jaar	8%	7%	6%	7%	12%	1981000
25 tot 45 jaar	23%	24%	23%	21%	28%	4589000
45 tot 65 jaar	27%	27%	28%	28%	27%	4479000
65 jaar en ouder	25%	26%	27%	26%	15%	2414000
Aantal inwoners	1670	1650	1630	1670		16405399
Eenpersoonshuishoudens	32%	32%	33%	31%	36%	2571000
Huishoudens zonder kinderen	39%	38%	39%	41%	30%	2148000
Huishoudens met kinderen	29%	29%	28%	28%	35%	2522000
Aantal huishoudens totaal	670	680	690	690		7242000
Woningvoorraad	650	650	650	655		7043000

	Gemiddelde woz-waarde in €			
	2005	2006	2007	2008
Hummelo	237.000	235.000	253.000	-
Nederland	202.000	201.000	217.000	-

Te koop in Hummelo (datum: 1-12-2009)

Type	Vraagprijs in €	Gemiddelde vraagprijs in €
Geschakelde woning	205.000	452.390
Twee-onder-een-kap woning	269.900	
Appartement	349.500	
Twee-onder-een-kap woning	359.000	
Twee-onder-een-kap woning	384.500	
Vrijstaande woning	419.000	
Herenhuis, Twee-onder-een-kap woning	428.000	
Vrijstaande woning	459.000	
Villa	515.000	
Woonboerderij	113.5000	
Woonboerderij	op aanvraag	

- vijf woningen staan te huur, variërend in de prijsklasse € 750 tot € 1.000 p.m.;
- 3,20 % van de woningen in Hummelo staan te koop en/of te huur. Dit is een lager percentage dan het landelijke gemiddelde van 3,97%.

Om de woningvraag exact in kaart te brengen, moet een inventarisatie plaatsvinden. Te denken valt aan een enquête onder de mensen die sociaal en/of economisch aan Hummelo gebonden zijn. Daarnaast kan er gedacht worden aan een bijeenkomst voor alle belangstellenden om de mogelijkheden en onmogelijkheden van het wonen in Hummelo te bespreken.

De invloed van krimp op Hummelo

De vraag die natuurlijk speelt is, welke gevolgen de krimp van de bevolking voor Hummelo in de komende vijf tot tien jaar zal hebben. Hoewel hierover nog geen informatie beschikbaar is die specifiek is voor Hummelo, onderkent de werkgroep een aantal aandachtspunten:
- een terugloop van het aantal leerlingen op de basisschool;
- een verminderd aantal leden voor verenigingen;
- de continuïteit van aanwezige voorzieningen komt onder druk te staan.

Voor het tegengaan van deze effecten van krimp is het voor Hummelo belangrijk om aantrekkelijk te blijven en te blijven voldoen aan de (woon)behoeften van jongeren, starters, doorstromers en gezinnen. Gelukkig heeft Hummelo nu al veel pluspunten. Er is een goed voorzieningenniveau, er is een nieuwe basisschool, het ligt in een mooie groene omgeving en het is goed ontsloten als het gaat om vervoer per ‘eigen’ auto. Door kwaliteit te waarborgen, kan Hummelo een aanzui-gende werking hebben op jonge gezinnen die voor een veilige, rustige, mooie en groene woonomgeving kiezen. De woningvoorraad moet hier zowel in kwantiteit als in kwaliteit op worden afgestemd.

Ruimtelijke kansen

Hummelo biedt verschillende kansen om het aantal woningen te vergroten binnen de huidige kern. Dit kan door bedrijven die nu in het woongebied gevestigd zijn de kans te bieden hun bedrijf te verplaatsen en de vrijgekomen locaties met woningbouw in te vullen. Op de kaart in de bijlage zijn diverse mogelijke inbrei-

dings- en uitbreidingslocaties ingetekend. Hierbij is een zoekgebied benoemd voor toekomstige woningbouw en bedrijvigheid na de komst van een rondweg. Inbreiding is haalbaar op voorwaarde dat de huidige kwaliteit behouden blijft. Het creëren van een inbreidingsgebied in Hummelo kan leiden tot het genereren van betaalbare starterswoningen, seniorenwoningen, levensloopbestendige woningen, eengezinswoningen etc. voor zowel kopers als huurders. Inbreiding zoals hierboven omschreven zal zeker positieve gevolgen hebben voor de sociale koop- en huurwoningmarkt, evenals het ‘opplussen’ en de verkoop van bestaande gedateerde huurwoningen.

Eén inbreidingslocatie wil de werkgroep expliciet noemen: de voormalige schoollocatie De Woordhof. Door de gerealiseerde nieuwbouw van de openbare basisschool is deze f-locatie op zeer korte termijn beschikbaar voor herontwikkeling. Dit gebied leent zich uitstekend voor relatief goedkope woningbouw. Aan gezien deze locatie in bezit is van de gemeente Bronckhorst, biedt dit bij uitstek de kans goedkope woningen te ontwikkelen ten behoeve van starters en/of senioren. Immers, de gemeente heeft hier de (unieke) mogelijkheid een sociale kavelprijs te berekenen voor de bouwgrond. Een goed onderbouwd stedenbouwkundig plan zal bijdragen aan de haalbaarheid. Herontwikkeling om tegemoet te komen aan de behoefte van de lokale bevolking zal de doorstroming stimuleren, hetgeen een positief neveneffect zal hebben.

Indien een aantal potentiële particuliere kopers en/of huurders voor de voormalige schoollocatie De Woordhof in een vroeg stadium betrokken wordt bij de nieuwbouwplannen kan zij initiatieven nemen en ligt er een grote kans tot herontwikkeling in CPO-verband. CPO staat voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. Dat wil zeggen dat de kopers en/of huurders in groepsverband een bouwkavel verwerven met woonbestemming. Hiervoor organiseert men zich meestal in een vroeg stadium in een stichting of vereniging zonder winstoogmerk, die als opdrachtgever naar architect en aannemer van het project optreedt. Uiteindelijk worden de woningen in groepsverband gerealiseerd. Goede samenwerking met de betrokken partijen is een voorwaarde om te komen tot een relatief snelle herontwikkeling van de voormalige schoollocatie De Woordhof. De werkgroep Wonen heeft vastgesteld dat zowel de gemeente Bronckhorst als woningcorporatie Sité niet onwelwillend tegenover deze plannen m.b.t.

de herontwikkeling van dit gebied staan. Op dit moment is de gemeente Bronckhorst bezig om het bestemmingsplan van deze voormalige schoollocatie voor te bereiden. Het plan heeft betrekking op het realiseren van woningbouw. Indien het plan geen belemmeringen ondervindt, zal het binnen twee tot drie jaar uitgevoerd kunnen worden.

Het buitengebied rond Hummelo

De ontwikkelingen in de landbouw hebben een groot effect op het buitengebied. De afgelopen jaren is een behoorlijk aantal agrarische bedrijven gestopt. Hierdoor hebben veel agrarische bedrijfsgebouwen hun oorspronkelijke functie verloren. Dit heeft een aantal negatieve effecten. Op de eerste plaats natuurlijk voor de agrarische ondernemer zelf. De leegstand van de vaak grote gebouwen kan oneigenlijk gebruik in de hand werken en het onderhoud aan en rond deze objecten zal sterk verminderen. Het gevolg hiervan is een ongewenste verrommeling in het buitengebied.

Deze ontwikkeling biedt echter ook een kans voor het realiseren van nieuwe woningen. De gemeente Bronckhorst heeft beleid vastgesteld dat dit mogelijk maakt, het zogenaamde ‘functieveranderingsbeleid’ (vaak ook rood-voor-rood beleid genoemd). Dit beleid biedt twee mogelijkheden:

- hergebruik van de bestaande gebouwen: hierbij worden de bestaande gebouwen verbouwd tot nieuwe woningen. Deze variant biedt tevens een kans voor het behoud van monumentale gebouwen door ze een passende (woon)functie te geven;
- sloop van de bestaande gebouwen gevolgd door de nieuwbouw van woningen.

De werkgroep ziet kansen voor beide varianten. Bij hergebruik van een gebouw kan overigens ook gedacht worden aan woningsplitsing. Dit wil zeggen dat één bestaande wooneenheid herontwikkeld wordt tot meerdere wooneenheden. Ook dit alternatief kan een zeer positieve bijdrage leveren aan het behoud van met name grote (monumentale) objecten. Dit is een reëel alternatief voor gebouwen zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Bij sloop en nieuwbouw wil de werkgroep naar voren brengen dat de mogelijkheid om een woning te bouwen verplaatsbaar zou moeten zijn. Met andere woorden, de woning wordt niet gebouwd op de locatie van de gesloopte bedrijfsgebouwen maar elders. Hierbij

gaat de voorkeur uit naar het ‘verplaatsen’ van de nieuwe woningen naar de rand van de kern Hummelo. Zodoende wordt de kern versterkt en het buitengebied voor verdere verstening behoed. Zo blijft het zoveel mogelijk beschikbaar voor de agrarische sector.

Wonen in Hummelo over tien jaar?

De werkgroep Wonen ziet voor Hummelo meer kansen dan bedreigingen als het gaat om het thema wonen. De kansen moeten op korte termijn goed benut worden. Immers, nu is de Woordhoflocatie nog beschikbaar en creëert de aanleg van een rondweg verplaatsingsmogelijkheden voor bedrijven met uitbreidingsambitie. Dit kan weer leiden tot werkgelegenheid en mogelijk een nieuw inbreidingsgebied/-locatie.

Betrokken partijen zijn positief gestemd en bij veel Hummeloërs jeuken de handen. Het is zaak om snel aan de slag te gaan en tot een bevredigende uitvoering van de plannen te komen, opdat Hummelo over tien jaar nog steeds trots kan zijn op haar cultuur, traditie, verenigingsleven, werkgelegenheid en voorzieningen-niveau. Vooral het laatste is van belang om de leefbaarheid voor de komende tien jaar te kunnen handhaven en liever nog, te verbeteren.

De resultaten van startbijeenkomst op 4 november 2008
Thema 2/ Wonen in Hummelo

	Voorstellen/wensen van de inwoners	Aantal ¹	Prioriteit ²
Starterswoningen	• Meer betaalbare woningen • Zowel huur als koop • Mogelijkheden op het terrein van De Woordhof	23	15
Seniorenwoningen	• Meer betaalbare woningen • Zowel huur als koop • Mogelijkheden op het terrein van De Woordhof • Op diverse particuliere gronden	12	15
Doorstromers	• Mogelijkheden bieden voor jonge gezinnen	4	1
Bestaande bouw	• Mogelijkheden tot functiewijziging van een agrarische bestemming in woonbestemming.	8	5

¹ Aantal aanwezigen dat dit onderwerp steunt
² De hoogte van de prioriteit die gegeven is door de aanwezigen

Dorpsplan voor Hummelo

Veiligheid

Het thema Veiligheid krijgt een hoge prioriteit van de inwoners van Hummelo tijdens de startavond. Iedereen in Hummelo is ervan doordrongen dat het dorp een zeer ernstig leefbaarheidsprobleem kent met twee doorgaande wegen die het dorp doorsnijden. In dit Dorpsplan wordt verder niet ingegaan op deze problematiek en de oplossing daarvan. In 2009 hebben de Provinciale Staten van Gelderland immers al een besluit genomen over de komst van een rondweg. De concentratie is daarom gericht op andere aandachtspunten bij het thema Veiligheid. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen ‘fysieke veiligheid’ (zoals in het verkeer) en het gevoel van veiligheid, zowel in de kern als in het buitengebied.

Veiligheid in de kern

Een zeer belangrijk aandachtspunt is de noodzaak van laden en lossen bij de bedrijven aan de drukste straat van Hummelo, de Dorpsstraat. Door deze werkzaamheden stokt het autoverkeer regelmatig en ontstaan er, in de beleving van fietsers, wandelaars en rolstoelgebruikers (zoals de bewoners van Zandewierde en Hyn-dendael), gevaarlijke situaties. Door de aanwezigheid van Zandewierde en het Hyn-

dendael is er een relatief groot aantal mensen, dat zich met rollator, rolstoel of scootmobiel voortbeweegt. Met name voor deze mensen is het belangrijk dat stoepen breed genoeg zijn, zo vlak mogelijk lopen en zo min mogelijk worden onderbroken door obstakels. Er moeten ook voldoende brede en geleidelijke op- en afritten zijn. Met deze voorzieningen kunnen ook zij zich veilig door Hummelo bewegen.

Dwars door Hummelo loopt een beek, de Weppel. In de kern is de beek breder gemaakt en doet hij dienst als opvang van regenwater. De oevers van dit deel van de Weppel zijn op bepaalde gedeelten stijl en glad waardoor het een reëel risico is dat iemand te water raakt. Dit geldt vooral voor mensen die beperkt zelfredzaam zijn, zoals kleine kinderen en mensen die slecht ter been zijn. Door op die plaatsen beplanting aan te brengen kan de veiligheid rond de Weppel verhoogd worden. Volgens informatie van de werkgroep, zijn hierover in het verleden ook al afspraken gemaakt tussen de gemeente Bronckhorst en het waterschap Rijn en IJssel. Dit is gebeurd in de periode waarin het eigendom van de Weppel is overgegaan van de gemeente naar het waterschap. De werkgroep pleit ervoor dat de plannen voor de oeverinrichting worden uitgevoerd.

Een laatste aandachtspunt voor de veiligheid in de kern is het landbouwverkeer. Hummelo is natuurlijk

een plattelandskern. Dit brengt onvermijdelijk de aanwezigheid van landbouwverkeer met zich mee. De machines en tractoren die in de landbouw worden gebruikt, worden echter steeds groter en ook de snelheid waarmee ze rijden neemt toe, terwijl het uitzicht rondom voor de chauffeur van het voertuig beperkt is. Dit brengt gevaarlijke situaties met zich mee, vooral voor kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals fietsers. Omwille van de verkeersveiligheid stelt de werkgroep dan ook voor om het doorgaande landbouwverkeer zo veel mogelijk uit de kern weren.

Veiligheid buiten de bebouwde kom

Per werkdag maken heel veel kinderen gebruik van de drukke wegen in en rond Hummelo, op weg naar onderwijsvoorzieningen in Doetinchem. Het aanbren-gen van verlichting langs fietspaden en doorgaande wegen richting Doesburg en Doetinchem scoort hoog op de wensenlijst van de inwoners van Hummelo. In 2009 werden de inwoners op hun wenken bediend. De doorgaande wegen naar Doetinchem en Doesburg werden van verlichting voorzien. Alleen de Sliekstraat is nog niet verlicht. Eén van de redenen hiervoor is de kans op verstoring van de hier aanwezige natuurwaar-den. Hoewel het belang van het beschermen van de na-tuur wordt onderschreven, zou dit niet ten koste moeten gaan van de veiligheid op het fietspad. Het na-tuurbelang en het belang van de fietsers hoeven elkaar ook niet te bijten. De werkgroep stelt voor te onderzoeken of er een type verlichting kan worden toegepast

dat de natuur niet belast, maar de veiligheid wel ver-hoogd.

Andere aandachtspunten voor de veiligheid in het buitengebied zijn:

- een inhaalverbod op de Zelhemseweg, de Sliekstraat en de Hummeloseweg, en
- het ontbreken van een veilige oversteekmogelijkheid bij de Hennendalseweg/ Zelhemseweg.

Het is de vraag of er – indien men zich aan de be-staande regels houdt – wel echt een probleem is. Zoals vaak is gebleken, levert het instellen van nog meer re-gels niet altijd het gewenste resultaat. De werkgroep vraagt dan ook extra aandacht voor de naleving van bestaande regels en de handhaving daarvan.

Sociale veiligheid

De relatief hoge plaats die het onderwerp buurtpre-ventie /wijkagent scoort, geeft de indruk dat men zich onveilig voelt. De wijkagent is onbekend en dus ook onbemind. Er worden regelmatig onderzoeken gedaan naar o.a. het gevoel van veiligheid en voor zover be-kend komen deze onveiligheidsgevoelens hierin niet naar voren. Het maken van een afspraak met de wijk-agent kan veel misverstanden oplossen. Als kleine kern kent Hummelo een hoge mate van sociale con-trole. Men kent elkaar, weet elkaar te vinden en even-tuele problemen worden vroegtijdig gesignaleerd. Dit draagt bij aan een gevoel van veiligheid.

De resultaten van startbijeenkomst op 4 november 2008
Thema 3/ Veiligheid in Hummelo

	Voorstellen/wensen van de inwoners	Aantal ¹	Prioriteit ²
In het dorp	• Aandacht voor het lossen en laden op de doorgaande wegen • Veiligheid in de straten en bij de school • Mogelijkheden tot verbod van landbouw- en vrachtverkeer in de kern	9	12
Sociale veiligheid	• Buurtpreventie • Wijkagent opdat jong en oud zich veilig voelen op straat	5	4
Verlichting	• Langs de fietsroutes zowel naar Doetinchem als Doesburg • Sliekstraat, maar niet langs de zandpaden zoals de Hessenweg	8	6
Wegen en paden	• Herstel en onderhoud, aanleggen van trottoirs en verlagen of verwijderen van min of meer overbodige verkeersdrempels	8	6
Buiten het dorp	• Inhaalverbod Zelhemseweg, Sliekstraat en Hummeloseweg behalve voor landbouwverkeer • Oversteekmogelijkheden bij Hennendalseweg en Zelhemseweg	5	3

¹ Aantal aanwezigen dat dit onderwerp steunt

² De hoogte van de prioriteit die gegeven is door de aanwezigen

Dorpsplan voor Hummelo

Voorzieningen en cultuur

Hummelo heeft een goed voorzieningenniveau als het gaat om commerciële voorzieningen zoals een supermarkt en horeca. In dit thema wordt de focus op de niet-commerciële voorzieningen gericht. Ook op dit vlak heeft Hummelo het nodige te bieden, maar er zijn natuurlijk ook wensen. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen sport & spel, cultuur en openbaar vervoer.

Sport & spel voorzieningen

Er is dringend behoefte aan een hangplek voor de jeugd van 12 tot 17 jaar. Maar er zijn meer wensen voor ontspanning en ontmoeting. Genoemd worden: een kinderboerderij, fietscrossbaantje, een ontmoetingsplaats voor ouderen en een speelveldje aan de westkant van Hummelo als vervanger voor het schoolplein van de oude Woordhofschool. Hiervoor biedt het gebied in de hoek De Veldhof / Zutphenseweg, op het moment dat de Dorpsstraat verkeersluw is gemaakt, mogelijkheden.

Menig inwoner maakt zich zorgen over de toekomst van het zwembad in Hoog-Keppel. Dat bad moet behouden blijven, mogelijk in combinatie met het Zon-

newater, gelegen naast het openluchtbad in Hoog-Keppel, dat het therapiebad van Zandewierde in Hummelo heeft vervangen. Ook de Hessenhal voorziet in een lokale/regionale behoefte.

Het Cruyff Court is een aanwinst voor Hummelo. Het Court is geopend door Klaas Jan Huntelaar maar de balvaardigheid van de jeugd is helaas niet te vergelijken met de balvastheid van The Hunter. Teveel ballen kwamen terecht in de tuinen van omwonenden en dat gaf overlast. De balvangers moesten dus worden verhoogd en dat is inmiddels gebeurd. Er is echter nog een probleem: het Court trekt ook bezoek in de avonden, soms tot diep in de nacht. Aanwonenden ervaren dit bezoek en bijbehorend gedrag als een behoorlijke overlast. Er ligt dan ook een duidelijke wens om maatregelen te nemen die deze overlast kunnen voorkomen, bijvoorbeeld door vaste openingstijden te hanteren.

Culturele voorzieningen

Hummelo heeft altijd een bloeiend verenigingsleven gekend, maar dit staat anno 2010 onder druk. De vergrijzing van Hummelo en, net als elders, toenemende individualisering leiden tot ongewenste verschijnselen als terugloop van het ledenaantal en het verminde-

	Voorstellen/wensen van de inwoners	Aantal ¹	Prioriteit ²
Kinderen tot 12 jaar	• Speelgelegenheid • Eventueel speeltoestellen	7	2
Jeugd tot 18 jaar	• ‘Hangplek’ ruimte voor diverse activiteiten	5	8
Oudere inwoners	• Beweegtuin, dorpsuin ‘hangplek’ met versparingsmogelijkheden • Gelegenheid voor bijvoorbeeld jeu de boules	3	0
Algemeen	• Fietscrossbaantje	2	0
	• Dorpsuin		
	• Kinderboerderij		
	• Behoud van o.a. zwembad Hoog Keppel	3	4
Verenigingsruimte	• Van verzorging tot verwijdering van Johan Cruyff Court	2	1
	• Aangepaste voorzieningen voor Het Wissel • Accommodatie voor verenigingen oefenruimte	2	0

¹ Aantal aanwezigen dat dit onderwerp steunt
² De hoogte van de prioriteit die gegeven is door de aanwezigen

ren van activiteiten. Een uitzondering daarop is het biljarten, dat door Stichting Welzijn Drempt, Hummelo & Keppel in het Hyndendael wordt georgani-seerd.

Wat ruimte voor verenigingen betreft, mag Hummelo zich gelukkig prijzen met meerdere horecabedrijven, die hun locatie beschikbaar stellen. We denken aan de zaal van De Gouden Karper, de zaal van ’t Hart van Hummelo en Het Wissel, maar ook zaal De Veldhoen in Langerak in de gemeente Doetinchem. De sluiting van zaal De Veldhoen in 2009 maakte echter wel zichtbaar hoe groot de afhankelijkheid van de beschikbare ruimte is. Schietvereniging S.H. ’68 verloor door deze sluiting haar schietruimte voor de tweede keer in haar bestaan. De vraag was of de vereniging dit zou overleven. Intussen is er een nieuwe uitbater in De Veldhoen en lijken de verenigingen er weer terecht te kunnen. Dit geeft echter wel aan hoe snel het een en ander kan veranderen.

Tijdens gesprekken, die met plaatsgenoten werden gevoerd, bleek dat het bestuur van de protestantse kerk (de toekomstige stichting ‘Dorpskerkhuus’) plannen ontwikkelt voor een multifunctionele invulling van de kerk. Naast de erediensten is er dan ook ruimte voor verenigingsleven, cultuur en diverse kleine activiteiten. Een mooie ontwikkeling voor een karakteristiek gebouw op een mooie plek. Dit verdient dus alle steun.

Bij de opzet van de nieuwe school is gekeken naar mogelijkheden om deze als een ‘brede school’ op te zetten. Het gebouw zou behalve aan onderwijs ook ruimte kunnen bieden aan bijvoorbeeld de verenigingen. Bij het maken van de plannen is echter door de verenigingen slechts beperkt gereageerd, omdat men op dat moment al voorzien was. Refererend aan hoe snel de situatie kan wijzigen, zou de mogelijkheid om de ruimte in de school bij toekomstige ruimtevraagstukken te gebruiken meegenomen kunnen worden. Ook andere mogelijkheden, zoals naschoolse opvang in combinatie met bijvoorbeeld muziek- en danslessen kunnen in overweging worden genomen.

Openbaar vervoer

Het behoud van goed openbaar vervoer in Hummelo scoort hoog op de prioriteitenlijst. Verdwijning daarvan is niet acceptabel. Het is een aandachtspunt bij realisering van de rondweg: hoe gaat de nieuwe bus-

maatschappij Arriva om met de nieuwe verkeersstroom door Hummelo? Te zijner tijd zal daarover goed overleg moeten plaatsvinden, mede gezien de aanwezigheid van de twee zorginstellingen in het dorp. Ons uitgangspunt is in ieder geval dat de inwoners van Hummelo moeten kunnen beschikken over goede busverbindingen richting Doetinchem, Zutphen en Arnhem. Tevens is het van groot belang te komen tot goede bereikbaarheid van Hummelo zelf, vooral voor oudere mensen uit de omliggende dorpen, door middel van een Buurtbusproject.

Bedrijvigheid

Het thema bedrijvigheid komt qua prioriteitstelling van de bewoners in Hummelo op de vijfde plaats. Dat kan twee dingen betekenen: het gaat zo goed met de bedrijvigheid dat de inwoners niet ervaren dat er een aandachtspunt ligt. Het kan ook betekenen dat de inwoners te weinig oog hebben voor het belang van een goed florerend bedrijfsleven.

Passende bedrijvigheid binnen de kern is echter van groot belang voor de leefbaarheid van Hummelo. Denk hierbij aan behoud van: werkgelegenheid, verenigingsleven, activiteiten (sponsoring) enz. In dit Dorpsplan maken wij onderscheid tussen drie duidelijk herkenbare clusters van bedrijven:

- de agrarische bedrijven;
- het midden- en kleinbedrijf;
- de zorgaanbieders

Dat ondernemen in Hummelo aandachtspunten kent is evident. Hummelo is een klein dorp. Er wordt voor de Achterhoek een krimp van de bevolking voorspeld en er is onzekerheid over de effecten van een toekomstige rondweg, met name als het gaat om de bereikbaarheid.

Agrarische bedrijven

De agrarische bedrijven zijn van oudsher qua aantal dominant en sterk georganiseerd aanwezig in Hummelo en omgeving. De aard van de bedrijvigheid brengt met zich mee dat zij zich zichtbaar manifesteren in het landschap. De branche kent goed geleide ondernemingen. Het verzorgen en ‘aankleden’ van het landschap is een neveneffect van deze sector die bijzonder gewaardeerd wordt. De agrarische sector heeft het echter zeer zwaar door het huidige economisch tij en de toepassing van regels rond vrije marktwerking. Bovendien zag de sector haar directe invloed op de verwerking en het vermarkten van producten steeds meer op afstand komen van de producent.

Door aanpassingen in de regelgeving is meer maatwerk mogelijk en wordt aan de noodzaak om het landelijk gebied leefbaar te houden tegemoet gekomen. Een sociaal en economisch sterk platteland en een gezonde agrarische sector vragen om een ontwikkelingsgericht beleid. Een beleid ook waarin landbouw, natuur, leefbaarheid, recreatie en toerisme zich gezamenlijk ontwikkelen en moderniseren. Het aantal agrarische bedrijven neemt wel af. Hierdoor is er sprake van een voortdurende functieverandering in het buitengebied. Agrariërs die hun bedrijf stoppen zouden andere agrarische of niet-agrarische activitei-

1. Rapportcijfer huidig ondernemersgevoel: 7,5

2. Is er voldoende perspectief voor ondernemers?

Ja: 13

Nee: 7

3. Is omgeving stimulerend genoeg voor ondernemen?

Ja: 12

Nee: 4

4. Moeten er zaken veranderen?

Ja: 15

Nee: 5

5. Zo ja, wat moet er veranderen?

- Opmerkingen:
- Meer activiteiten in het dorp zoals bijvoorbeeld een Kerstmarkt
 - Goede bebording bij toekomstige rondweg
 - Betere communicatie met gemeente
 - Doorgaand verkeer mogelijk houden bij rondweg 4x
 - Lege panden buitengebied benutten
 - Bewust maken inwoners eigen middenstand
 - Meer woningbouw 4x
 - Meer regionale functies
 - Meer zekerheid in verband met rondweg
 - Vernieuwend (DRU)
 - Geen rondweg
 - Snelle medewerking gemeente
 - Rondweg prima, afsluiten Dorpsstraat slecht 2x

6. Wat is er POSITIEF voor ondernemen?

- Opmerkingen:
- Geografische ligging
 - Eigen dorpsbeleving
 - Mooi dorp 2x
 - Betrokkenheid
 - Er zijn genoeg mogelijkheden
 - Omgeving 4x
 - Verenigingsleven
 - Bereikbaarheid nu
 - Kleine gemeenschap
 - Goede naam
 - Gemoedelijkheid

7. Wat is er NEGATIEF voor ondernemen?

- Opmerkingen:
- Bereikbaarheid 4x

- Te kleine kern
- Samenwerking ondernemers moet beter 3x
- Boeren imago
- Onzekerheid door rondweg
- Te veel regels
- Landbouwverkeer in kern

8. Moet er meer bedrijvigheid komen in Hummelo?

Ja: 12

Nee: 4

Weet niet: 4

9. Zo ja, welke vormen van bedrijvigheid?

- Opmerkingen:
- Galerries, museum
 - Meer middenstand 2x (slager)
 - Horeca, winkeltjes
 - Toerisme voor de regio
 - Aantrekken van innovatieve bedrijven
 - Aantrekkelijk maken voor 65+ plussers uit de Randstad
 - Recreatie
 - Uitbaten mogelijkheden Enghuizen

10. Heeft U aanmerkelijke wensen/plannen voor komende jaren?

Ja: 7

Nee: 7

Geen mening: 6

11. Opmerkingen/wensen voor uw onderneming in Hummelo,waarvan u vindt dat ze in het Dorpsplan zouden moeten worden meegenomen.

- Opmerkingen:
- Inbreiding
 - Woningbouw (nieuwe kavels)
 - Wat goed is voor de ondernemer is goed voor Hummelo
 - Eigen ondernemersoverleg
 - Meer activiteiten in 't dorp (toeristisch)
 - Dorpsstraat en Keppelseweg 30 km zone
 - VVV in Hummelo
 - Bedrijven moeten kunnen meedoen bij gemeentelijke offertes
 - Gemeente moet meer investeren in Hummelo
 - Dorpsstraat moet bereikbaar blijven
 - Bebording voor bedrijven
 - Overleg over bereikbaarheid Dorpsstraat
 - Vertrek uit Hummelo als door afsluiting Dorpsstraat bereikbaarheid verslechtert
 - Verplaatsen naar buitengebied en woningbouw huidig terrein
 - Meer actie door gemeente voor beter ondernemersklimaat

ten kunnen opstarten. Voorbeelden hiervan zijn wijnbouw of het kweken van bomen. Maar ook toerisme in de vorm van minicampings, bed & breakfast of andere vormen van toerisme zijn realiseerbaar.

Er zijn echter ook niet-agrarische bedrijfsfuncties denkbaar. De vrijkomende agrarische bebouwing leent zich naast wonen ook voor nieuwe vormen van bedrijvigheid. Het beleid van de gemeente Bronckhorst biedt hier ook ruimte voor. Het is belangrijk dat deze kansen benut worden. Deze nieuwe economische ontwikkelingen zijn nodig om de inkomstencapaciteit en de leefbaarheid van het buitengebied op peil te houden. Het landgoed Enghuizen neemt een belangrijke plaats in, in het buitengebied van Hummelo. Hemaal omdat het landgoed direct grens aan de kern Hummelo. Net als de agrarische sector kennen ook de landgoederen de nodige bedreigingen. Denk bijvoorbeeld aan de instandhouding van de monumentale gebouwen. Door het vinden van passende bedrijfsmatige activiteiten voor deze gebouwen kan de instandhouding worden verzekerd en kan er nieuwe werkgelegenheid worden gecreëerd.

Het midden- en kleinbedrijf

Het midden- en kleinbedrijf wordt in Hummelo gevormd door een groep van ongeveer 35 ondernemers, zij hebben zich verenigd in de Ondernemingsvereniging HKD (Hummelo Keppel Drempt). De werkgroep is van mening dat de ondernemers door samenwerking nog meer kunnen bereiken, in het bijzonder waar het gaat om het behouden van een goed ondernemersklimaat in Hummelo met voldoende (ruimtelijke) mogelijkheden. De werkgroep Bedrijven voerde in het najaar 2009 gesprekken met bestuursleden van de ondernemersvereniging uit Hummelo. Helaas leverden deze besprekingen nog onvoldoende zicht op de kansen en bedreigingen die de ondernemers in Hummelo zien. Daarom werd een enquête gehouden onder de totale ondernemersgroep (zie bijlage 4). Ondernemers gaven voor het ondernemersklimaat een hoog rapportcijfer: 7,5. Toch vond bijna veertig procent van de ondernemers dat er te weinig perspectief is. Er zijn te weinig activiteiten in Hummelo en men uit zelf twijfels over de waardering van de eigen inwoners voor de inspanningen van lokale ondernemers. De Hummelose ondernemers juchten in meerderheid een uitbreiding van de bedrijvigheid toe en gaven aan dat het huidige ondernemersbestand op zijn minst in stand gehouden moet worden.

De ondervraagde ondernemers zagen ook mogelijkheden het aanwezige bestand te versterken en een goede mix van bedrijvigheid te creëren. Hummelo is een dorp met bijzondere locaties, monumentale panden, goed ontsloten en gelegen in een mooie bosrijke omgeving. Ondernemers zien daarom ook vooral mogelijkheden in de toeristische sector en het benutten van de unieke landschapscomponenten. Dit maakt Hummelo geschikt voor kleinschalige bedrijvigheid in o.a. de horeca, dag- en verblijfsrecreatie, galeries en innovatie en bedrijven met een regionale functie. Bijzondere aandacht is er voor de ontwikkeling van dagrecreatie. Hummelo kan als knooppunt fungeren en lokale ondernemers kunnen diverse arrangementen organiseren om dit te versterken. Bijvoorbeeld de gezamenlijke promotie met de in Hummelo aanwezige horeca van fiets-, wandel-, ruiters- en kunstroutes langs landgoederen en door de natuur. Een van de unieke kansen is gelegen in het herstellen van de in vergetelheid geraakte panden van het landgoed Enghuizen. Hiervoor zal in overleg met de eigenaren van het landgoed, de provincie Gelderland, de gemeente Bronckhorst en het Plattelandshuis gezocht moeten worden naar financiering voor dit herstel.

De bereikbaarheid van de bedrijven

De afsluiting van de Zutphenseweg bij realisatie van een rondweg om Hummelo, baart een groot aantal ondernemers zorgen. Zij zien het liefst dat deze weg niet afgesloten wordt voor doorgaand verkeer. Voor een aantal andere ondernemers kan de afsluiting juist een kans zijn. Het creëren van een pleinfunctie kan bijvoorbeeld aantrekkelijk zijn voor de horecaondernemers. Het is niet te verwachten dat iedere ondernemer hetzelfde belang heeft. De besluitvorming over de rondweg en alles wat daarmee samenhangt, ligt inmiddels bij de overheden en dat maakt de speelruimte voor deze ondernemers eerder kleiner dan groter. Voor de dorpswerkgroep is de materie complex omdat er sprake is van een belangentegenstelling in een proces waarbij de uitgangspunten op provinciaal niveau reeds zijn vastgesteld. Voordat de Dorpsstraat overgaat van de provincie naar de gemeente Bronckhorst zal met alle betrokkenen een goed overleg moeten plaatsvinden om te komen tot een voor alle partijen acceptabele oplossing inzake de bereikbaarheid.

Ook het voornemen van de provincie om de Hummeloseweg in Laag-Keppel te bestemmen als eenrichtingsweg is voor de middenstand in Hummelo zeer

Garage Bergsma in de Dorpsstraat in Hummelo.

nadelig en moet heroverwogen worden.

Voor een aantal bedrijven vormt de komst van de rondweg een ernstige en reële bedreiging. Voor die bedrijven moet het mogelijk zijn hun bedrijf te verplaatsen, bijvoorbeeld naar de rand van de kern langs de rondweg. De vrijkomende locatie kan dan gebruikt worden door bedrijven die wel graag in de kern willen zitten.

De zorgaanbieders

Hummelo is binnen de gemeente Bronckhorst aangewezen als woon-servicegebied. In dit woon-servicegebied moeten wonen, welzijnsvoorzieningen en zorgvoorzieningen geïntegreerd tot stand komen. Dit is bedoeld voor de inwoners van de kern Hummelo en de zorgbehoefte van inwoners van het buitengebied dat op de kern Hummelo is aangewezen. Zorgcentrum Hyndendael is op het moment een belangrijke drager van de woonzorgvoorzieningen in Hummelo. Dit geldt eveneens voor wooncentrum Zandewierde waar mensen met een lichamelijke handicap wonen.

In de visie van de werkgroep is Hummelo echter niet alleen een mooie plek voor onze ouderen en zorgbehoevenden. Hummelo is een levendige kern die ook aantrekkelijk is voor bijvoorbeeld jonge gezinnen. En juist ook voor die doelgroep zien wij de ontwikkeling van een woon-servicegebied als een kans. In onze ogen bestaat een woon-servicegebied namelijk uit meer dan alleen seniorenwoningen. Een uitbreiding op kwaliteit en kwantiteit van wonen met zorg kan niet gepaard gaan zonder uitbreiding van kwaliteit en kwantiteit van het voorzieningenniveau. Denk hierbij aan de aanwezigheid van zorgtoeleveranciers en het ontwikkelen van een goede zorginfrastructuur. Te denken valt aan o.a. een huisarts, fysiotherapeut, een apotheekvoorziening en een goede ontsluiting van het openbaar vervoer. Al deze ontwikkelingen zullen bijdragen aan een hoger voorzieningenniveau, meer werkgelegenheid en meer bedrijvigheid. Dit zal uiteindelijk ten goede komen aan de leefbaarheid en juist hierdoor zal Hummelo ook voor jongere mensen en gezinnen een aantrekkelijke woonplaats blijven.

De resultaten van startbijeenkomst op 4 november 2008
Thema 5/ Bedrijvigheid

	Voorstellen/wensen van de inwoners	Aantal ¹	Prioriteit ²
Behouden en ontwikkelen	• Behouden en stimuleren van ondernemers in de kern voor behoud leefbaarheid • Nieuwe activiteiten op gebied van recreatie en kleinschalig ondernemen	12	16
Bereikbaarheid	• Verbeteren van bereikbaarheid voor klant, bezoeker en toelevering	7	4
Bedrijvigheid buitengebied	• Behoud van gezonde agrarische bedrijven • Ruimte voor activiteiten in vrijkomende agrarische gebouwen • Recreatieve activiteiten • Alternatieve energie	7	8
Gebruik eigen middenstand	• Zorgen dat de bewoners, ook in de regio, het aantrekkelijk wordt gemaakt in Hummelo te winkelen en te vertoeven	2	6

¹ Aantal aanwezigen dat dit onderwerp steunt
² De hoogte van de prioriteit die gegeven is door de aanwezigen

Dorpsplan voor Hummelo

Natuur en landschap

Het buitengebied van Hummelo wordt onder meer gekenmerkt door het mooie coulissenlandschap, de bossen en de agrarische bedrijven. Beschrijvingen van dat landschap zijn te vinden in de vele rapporten die onder andere zijn geschreven bij verkeersstudies voor het dorp en ontwikkelingsplannen voor Achterhoek en Liemers. We hebben het dan vooral over de Ecologische Verbindingszones, diverse landgoederen en de bijzondere plekjes langs de beken en in de bossen. De inwoners van Hummelo zetten tijdens de startbijeenkomst in 2009 het Thema Natuur Landschap en Cultuur op de tweede plaats als het gaat om de prioriteiten.

De Weppel

De Weppel is van oorsprong een beekje dat de verbinding vormt tussen het kolkjesgebied en de lager gelegen gedeelten op het landgoed Enghuizen. De beek is in de loop van de eeuwen ingesleten in het landschap, tot meer dan een meter onder het maaiveld. Na de aanleg van de oostelijke rondweg (1976/1977) werd het stroomgebied van de Weppel rigoureus afgegraven en bouwrijp gemaakt voor de nieuwbouwwijken. De zeer smalle beek werd daarbij verbreed tot een waterpartij in de nieuwe woonwijk. De bewoners van Hummelo geven aan dat de Weppel aantrekkelijker gemaakt

moet worden. Er zijn klachten over het onderhoud (aan de brug bijvoorbeeld) en ook het oeverbeheer laat te wensen over wat begroeiing en veiligheid betreft. Overwogen moet worden of de oorspronkelijke waterloop beter (visueel) kan worden ingepast in de omgeving en aansluiting kan krijgen op andere waterlopen. Dit laatste mede ter verbetering van de waterkwaliteit in de Weppel.

Natuurlandschappen

Het onderhoud van wandelpaden en zandwegen in het buitengebied is nog verre van optimaal. Ook de eens zo unieke en rijke flora en fauna wordt nog steeds bedreigd door overwoekering van braamstruiken, gebrek aan onderhoud en verdroging. Vooral in het Heeckerenbroek is deze aantasting goed zichtbaar. De eens zo natte omgeving gaat als gevolg van verdroging door gewijzigd grondwaterbeheer steeds verder achteruit. Door de aanleg van paden en het uitgraven van nieuwe en bestaande poelen en vennen wordt de leefomgeving van onder andere amfibieën (knoflookpad) en flora hersteld.

De bossen rond Hummelo kenmerken zich door de aanwezigheid van rabatten. Overblijfsel van het productiebos. Ook hier vormt de overwoekering door braamstruiken een bedreiging. Deze heeft namelijk

	Voorstellen/wensen van de inwoners	Aantal ¹	Prioriteit ²
Behoud en ontwikkeling	• Behoud, verbetering en ontwikkeling van het Achterhoeks (coulissen)landschap in het agrarisch buitengebied • Behoud van de toegankelijkheid van de diverse gebieden en het ontwikkelen van verbindingen tussen de diverse natuurgebieden	15	8
De Weppel	• Herinrichting (aankleding met groen) en zo mogelijk een fontein • Herstellen van de brug en paden en de mogelijkheid bestuderen van een doorstroom richting het bos	11	9
Wegen en paden	• Behoud van fiets- en wandelpaden zonder dat er nieuw asfalt wordt aangelegd • Aandacht voor bestaande en nieuwe routes over de reeds aanwezige wegen en paden bijvoorbeeld cultuur en toeristische routes • Mogelijkheden bekijken voor crossers en ruiters	4 3 4	5 0 0
Monumentale panden	• Herstel van de schaapskooi aan de Sliekstraat • Het in ere herstellen van diverse oude monumentale gebouwen onder andere op het landgoed Enghuizen	1 7	1 5

¹ Aantal aanwezigen dat dit onderwerp steunt

² De hoogte van de prioriteit die gegeven is door de aanwezigen

tot gevolg dat de diversiteit in biotopen afneemt waar- door het bos verandert in een monocultuur. Dit maakt het veel minder aantrekkelijk voor allerlei dieren en planten. Daarnaast verdient ook de steeds verder afne- mende kwaliteit van loofbomen, zoals de Hollandse eik aandacht. Het gaat hierbij om zowel de bomen in de bossen als de solitaire bomen en kleine boomgroe- pen. Juist die laatste elementen zijn vaak bepalend voor de aantrekkelijkheid van het landschap.

Landgoederen, cultuur en het agrarisch buitengebied

Een punt van grote zorg voor alle inwoners van Hum- melo is het verval van het landgoed Enghuizen. Het is bekend dat landgoedeigenaren het in deze tijden steeds moeilijker hebben om het onderhoud van hun landgoed op peil te houden. De inkomsten uit bijvoor- beeld de landbouw nemen af terwijl de kosten van het onderhoud van landschapelementen en gebouwen stijgen. Soms lukt het niet meer om het landgoed zo- danig te beheren dat het verval kan worden gestopt. Markante gebouwen zoals het Koetshuis en de Grote Schuur (vaak een decor bij de toneelvoorstellingen in de open lucht) hebben zeer zwaar achterstallig onder- houd. Het onderhoud van wandelpaden en weggetjes op het landgoed is minimaal en de rijkheid aan (unieke) flora wordt bedreigd door overwoekering door ongewenste soorten.

De toekomst van onze natuur en ons landschap

De inwoners hopen op een instandhouding van de na- tuurlijke woonomgeving met goede ontsluiting in een gevarieerd landschap. Het coulissenlandschap waarin monumentale bebouwing in stand gehouden wordt en de aanwezige natuurgebieden met hun eigen karak- teristiek behouden blijven. Als gevolg van de teruglo- pende agrarische activiteiten neemt de kans op verrommeling van het platteland toe. De oplossing moet meer gezocht in bijvoorbeeld het stimuleren van kavelruil met agrarische activiteiten of in aanpassing van leegstaande gebouwen voor bewoning en lichte niet agrarische activiteiten. Verwaarlozing van leeg- staande schuren en gebouwen vraagt om oplossingen, maar niet in ruil voor milieu belastende activiteiten, zoals industriële bedrijven met grote toename van ver- keersbewegingen. Eerder moet gezocht worden naar uitbreiding van recreatie en verdere ontwikkeling van de natuur.

Dorpsplan voor Hummelo

Krachtige impulsen zullen nodig zijn om de landgoed- eigenaar in staat te stellen om de problemen rond het verval op te lossen. De verwachting is dat de landgoed- eigenaar het tegengaan van verder verval niet alleen zal kunnen klaren. Het rijk, de provincie, de gemeente en, naar taxatie van menig inwoner, mogelijk zelfs de EU zullen moeten worden aangesproken om een op- lossing te vinden. De inwoners uit Hummelo geven aan dat het tij rond het verval van het landgoed ge- keerd moet worden. Nagegaan moet worden of en hoe de dorpsgemeenschap zelf hulp kan bieden aan de landgoedeigenaar indien deze dat op prijs stelt. Een concrete wens die de werkgroep hier willen uiten is de aanleg c.q. het herstel van het park op het grond- gebied van Enghuizen. Alle ingrediënten hiervoor zijn in aanleg aanwezig, onder andere in de vorm van de historische, culturele en landschappelijke waarden. Dit park kan dienst doen als wandelgebied voor de in- woners van Hummelo, maar het verhoogt ook de aan- trekkelijkheid voor toeristen en recreanten die van rust, ruimte en natuur rond Hummelo willen genie- ten. Het zou dan ook geweldig zijn als dit Hummels Ommetje aansluiting zou krijgen op de reeds be- staande wandelroutes.

Hoe nu verder

Met het maken van het Dorpsplan is het werk niet gedaan.Het komt er nu op aan om datgene wat in het Dorpsplan is opgenomen, te realiseren. Dat houdt onder andere in dat de beschreven ideeën verder uitgewerkt moeten worden. Dat er contacten met de gemeente en instanties gelegd moeten worden. En dat gekeken moet worden welke partijen nodig zijn om initiatieven te realiseren. En er moet aandacht zijn voor de benodigde middelen.

De uitvoering van het Dorpsplan wordt ondergebracht bij de zogenaamde Uitwerkgroepen. Het is de bedoeling deze Uitwerkgroepen verder te laten gaan binnen de bestaande werkgroepen van het Dorpsplan Hummelo. Daarbij wordt aangehaakt bij een bestaande structuur en kennis. Dus deze uitwerkgroepen bestaan dan uit mensen van het dorpsplan en ‘nieuwe’ mensen die zich graag actief willen inzetten voor de uitvoering van het Dorpsplan.

Het is van groot belang dat mensen uit Hummelo bezig zijn met de ideeën en visies die in het Dorpsplan zijn verwoord en dat continu aandacht besteed wordt aan de kansen en mogelijkheden die zich voordoen om plannen te realiseren.

Samenvatting thema's				
	Items	Doel	Actie	Wie
Thema 1/ Herinrichting dorp	- Dorpsplein > pleinfunctie - Herinrichting Keppelseweg en Dorpsstraat - Bereikbaarheid van Hummelo - Aandacht voor groen en openbare ruimten	- De leefbaarheid voor nu en in de toekomst behouden en verbeteren - Aandacht voor groen en openbare ruimte	- Plan maken voor plein bij kerk - Plan maken voor herinrichting Dorpsstraat en Keppelseweg	- Provincie - Gemeente Bronckhorst - Ondernemers Dorpsstraat - Protestanse kerk, Hummelo - Bewoners Keppelseweg en Dorpsstraat
Thema 2/ Wonen in Hummelo	- De structuur van de kern - De invloed van krimp - Ruimtelijke kansen - Het buitengebied - Wonen in Hummelo over tien jaar	- De leefbaarheid voor nu en in de toekomst behouden en verbeteren	- Woningbouw voormalige locatie De Woordhof ontwikkelen - Woningbehoefte peilen - Krimpscenario's ontwikkelen	- Gemeente Bronckhorst - Grond- en huiseigenaren - Woningbouwvereniging Sité - Monumentencommissie - Potentiële kopers/gebruikers
Thema 3/ Veiligheid	- Veiligheid in de kern - Veiligheid in het buitengebied - Sociale veiligheid	- De leefbaarheid voor nu en in de toekomst behouden en verbeteren	- Verlichting fietspad Sliekstraat - Weppel veilig maken - Wijkagent aanstellen - Wijkpreventie opzetten	- Burgers - Gemeente Bronckhorst - Provincie Gelderland - Monumentencommissie - Politie/ wijkagent
Thema 4/ Voorzieningen en cultuur	- Sport en spel voorzieningen - Culturele voorzieningen - Openbaar vervoer	- Het op peil houden en uitbreiding waar mogelijk van het huidige voorzieningen-niveau waarbij mobiliteit, verenigingsleven en rijke cultuur niet verloren mogen gaan	- multifunctioneel gebruik kerkgebouw - sport- en speelgelegenheid voor jeugd (voorkeur aan de noordzijde van het dorp) - ontmoetingsplekken voor jong en oud (SOP en JOP)	- Gemeente Bronckhorst - Provincie Gelderland - Stichting Dorpskerkhuus - Vervoersbedrijf - Verenigingen - Overige
Thema 5/ Bedrijvigheid	- Agrarische bedrijven - Midden- en kleinbedrijf - Bereikbaarheid van de bedrijven - Zorgaanbieders	- Bedrijvigheid in stand houden en zo mogelijk versterken - Krimpscenario's maken mbt bedrijvigheid - Bereikbaarheid bedrijven in stand houden	- Bevorderen bereikbaarheid winkels en bedrijven - Stimuleren Hummelo's ondernemers-klimaat - Oprichten van een overleg voor en van ondernemers	- Ondernemers - Gemeente Bronckhorst - Markenheem - Kamer van Koophandel - Planologen - Plattelandshuis - Landgoedeigenaar Enghuizen - LTO
Thema 6/ Natuur en landschap	- De Weppel - Natuurlandschappen - Landgoederen, cultuur en het agrarisch buitengebied - De toekomst van onze natuur en ons landschap	- Instandhouding en verbetering, in het belang van natuur en milieu voor mens en dier	- Herstel van het landgoed Enghuizen - Dorpscentrum Hummelo opnemen in fiets- en wandelroutes - Herinintroductie van 'Historisch ommetje'	- Plattelandshuis - Gemeente Bronckhorst - Rentmeester/ graaf Van Rechteren - Gelders Landschap - Natuurmonumenten - LTO - Gelderse Milieufederatie - Werkgroep Keppel en omstreken

Bronnen

Gemeente Bronckhorst
Bestemmingsplan Buitengebied, Woonvisie,
Recreatienota Bronckhorst
MER Reconstructieplan Achterhoek en Liemers
Plattelandshuis
Gelderse Milieufederatie
Visie Particuliere Landgoederen
Vereniging van Kleine Kernen, Gelderland
Ondernemersvereniging HKD
MKB Midden

Deelnemers

Aan het Dorpsplan voor Hummelo is hard gewerkt door een groep inwoners, die dat in hun vrije tijd hebben gedaan. Zij kregen daarbij ondersteuning en advies van Vincent Brus en Albert Bos, namens de Vereniging van Kleine Kernen, Gelderland.

- De leden van de dorpswerkgroep, die in de werkgroepen hun krachten bundelden, om het Dorpsplan tot stand te brengen zijn:
- Albert Bos (VKK, Gelderland)
 - Vincent Brus (VKK, Gelderland)
 - Harm Jan Evers
 - Henri Heijting
 - Rinaldo Klein Bleumink
 - Joke Knake
 - Henk Kuperij
 - Charles Lourens
 - Theo Lucassen (voorzitter)
 - Henk Maalderink
 - Maureen Minkhorst-Schouten
 - Henri Timmerman
 - Thijs Verwey
 - Henk ten Zijthoff (redactionele opzet)

De vormgeving van het Dorpsplan werd uitgevoerd door Loek Kemming. Henri Timmerman maakte de foto's. Tekstredactie Noudi Spönhoff

